

[Justitsministeren]

For samtidig mere generelt at kunne varetage hensynet til statens sikkerhed og fremmede magter, eller hvor andre helt specielle forhold gør sig gældende, har jeg også syntes, det var nødvendigt at foreslå, at der i særlige tilfælde skal være mulighed for, at undersøgelsen i sin helhed skal foregå for lukkede døre.

Som anført i bemærkningerne til ændringsforslaget vil også forhold af almen interesse, der har fundet sted før lovens ikrafttræden, kunne undersøges efter de nye regler om dommerundersøgelser eller undersøgelsesretter. I forbindelse med iværksættelsen af sådanne undersøgelser vil det blive bestemt, at undersøgelsen skal foregå for lukkede døre. Efter min mening er det helt ubetænkeligt, at undersøgelser, der vedrører tilbageliggende sager, stadig kan foregå for lukkede døre.

Jeg synes, det er meget væsentligt, at vi gør os klart, at der ikke er tale om, at undersøgelsesretterne har dømmende magt. Man kan sige, at betegnelsen kommissionsdomstol har været vildledende, fordi en kommissionsdomstol jo ikke var en kommission – en kommission består normalt af flere medlemmer, og det har der ikke været tale om i kommissionsdomstolene, som jo typisk har bestået af én dommer, der har ledet undersøgelsen – og der har heller ikke været tale om en domstol i den forstand, at den har haft dømmende magt.

Det samme gælder også for undersøgelsesretterne. En dommerundersøgelse skal alene klarlægge en sags faktiske omstændigheder og foretage en vurdering af, om nogle i offentlig tjeneste eller hverv i forbindelse med en sags forløb har begået fejl eller forsømmelser, som kan begrunde, at et retligt ansvar efterfølgende søges placeret. Undersøgelsen vil jo således, hvis der skal placeres et retligt ansvar, skulle følges op af en tjenstlig undersøgelse eller af en straffesag. Undersøgelsen kan også tænkes at blive fulgt op af en mere principiel drøftelse i Folketinget eller i et af Folketingets udvalg.

Der har også i forbindelse med førstebehandlingen været en debat om offentliggørelse af beretningerne. Jeg mener, at jeg i den notits, jeg sendte til Folketingets Retsudvalg forud for førstebehandlingen, og også i forbindelse med førstebehandlingen klart præciserede, at reglen ville være, at disse beretninger altid skal offentliggøres, medmindre der er helt særlige forhold, der taler derimod.

Men for at rydde yderligere misforståelser af vejen og for at præcisere, at det nu engang er grundlaget, så indgår det også i forslaget, men jeg vil gerne sige, at det hele tiden har været hensigten, at reglen, den altovervejende hovedregel, skal være, at der sker en offentliggørelse.

Så var fru Ebba Strange bl.a. inde på spørgsmålet om, hvorfor det er justitsministeren og ikke undersøgelsesdommeren, der i særlige tilfælde kan træffe beslutning om, at undersøgelsen i sin helhed skal foregå for lukkede døre. Det følger af lovforslaget, at bestemmelsen i retsplejelovens § 169 ikke finder anvendelse, og efter denne bestemmelse må tjenestemænd eller andre, der handler i offentligt eller dermed ligestillet hverv, ikke uden samtykke af vedkommende myndighed afkræves vidneforklaring om forhold, med hensyn til hvilke der påhviler dem tavshedspligt. Ophævelsen af vidneudelukkelsesreglen indebærer, at justitsministeren, når han eller hun beslutter at iværksætte en dommerundersøgelse, samtidig tilsidesætter den nævnte særlige tavshedspligt. Ophævelsen vil for tjenestemændenes vedkommende ske, uden at vedkommende minister får lejlighed til i de enkelte tilfælde at tage stilling til spørgsmålet om tavshedspligt. Også af den grund har jeg fundet det rigtigst, at det er justitsministeren og ikke undersøgelsesdommeren, som således også på de andre ministres vegne i de særlige tilfælde træffer afgørelse om, at undersøgelsen skal foregå for lukkede døre.

Jeg skal ikke kommentere hr. Kofod-Svendens ændringsforslag, som vi jo alene har hørt i mundtlig fremstilling. Jeg må sige, at som jeg umiddelbart lyttede til det, lød det meget uoverskueligt, men det får vi jo lejlighed til at se på, når det bliver stille.

Fru Ebba Strange spurgte mig, om der var andre situationer, hvor jeg kunne forestille mig, at undersøgelser skulle finde sted for lukkede døre. Det vil jeg ikke give et bud på. Det vil jo altid være en konkret afgørelse, og jeg synes, det kan være vanskeligt at give en bedømmelse af, hvilke sager der kunne være tale om og hvilke sager ikke. Hovedsynspunkterne om, hvor der kan være tale om det, er jo skitseret i forslaget.

Så var flere inde på det, der står i bemærkningerne til ændringsforslaget om, at før justitsministeren træffer beslutning om, at undersøgelsen skal foregå for lukkede døre, vil spørgs-